

Itämeren suojelu ja maatalous

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuuleminen

Petri Ekholm (SYKE)

22.10.2020

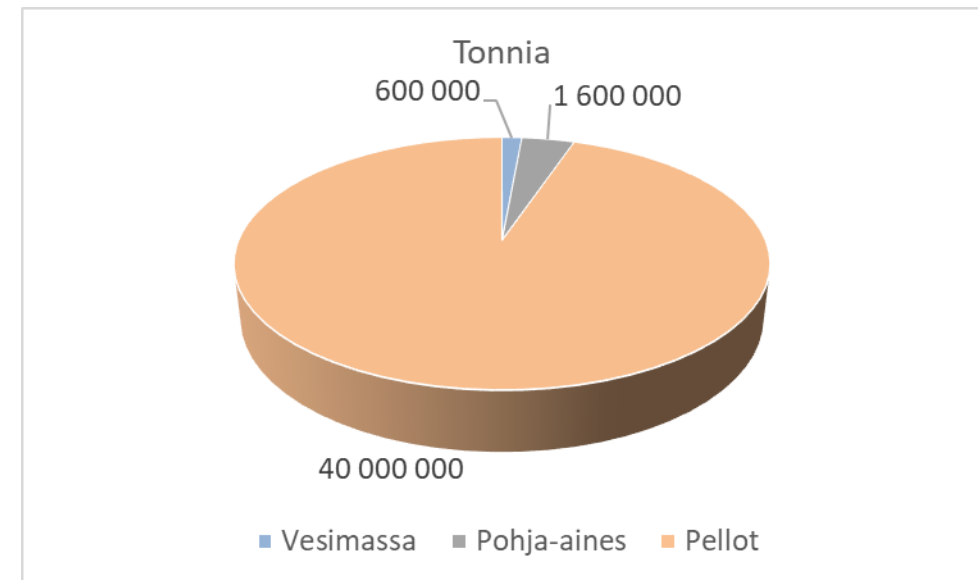
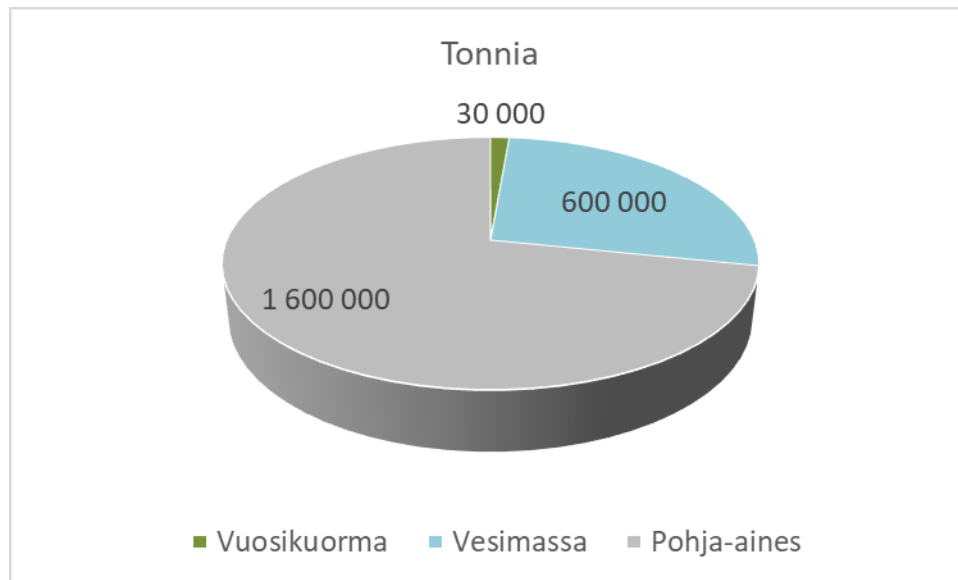

Itämeren ravinnekuormitus laskenut, tila ei vastaavasti parantunut

Kuormitusmuutos 1980-luvulta:

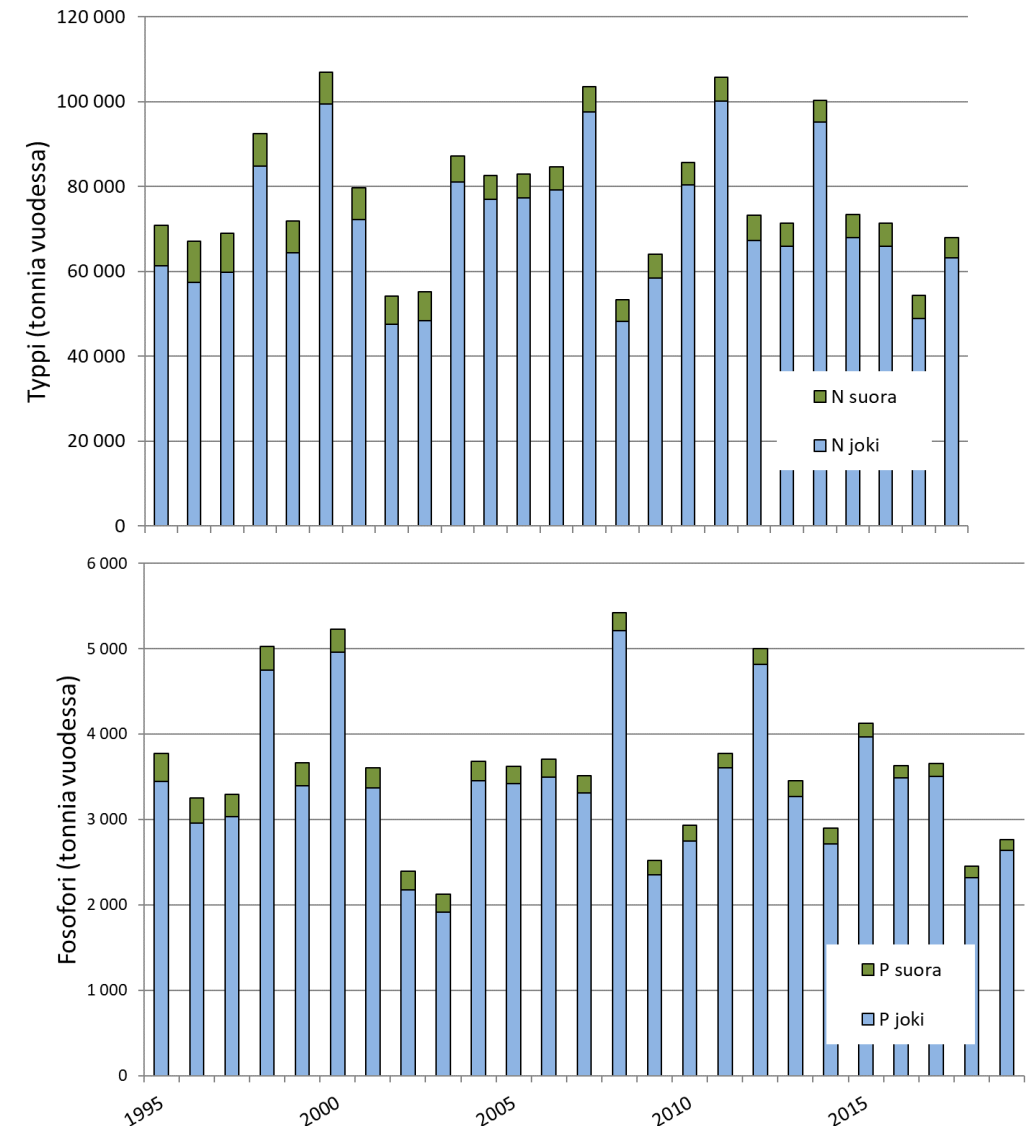
Fosfori -60 %

Typpi -33 %

Suomesta Itämereen päätyvä kuormitus

- Noin 10 % kokonaiskuormasta (3500 tonnia fosforia, 77 000 tonnia typpeä)
- Ei juuri alentunut 1995–2016¹
- Valtaosa peräisin maataloudesta
- Metsätaloudella merkitystä erityisesti Perämerellä
- Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma
 - Fosforikuormitusta vähennettävä 440 tonnia
 - Typpikuormitusta 6600 tonnia vuodessa
- ☺ Itäisimmän Suomenlahden tila parantunut
- ☹ Selkämeren tila heikkenemässä

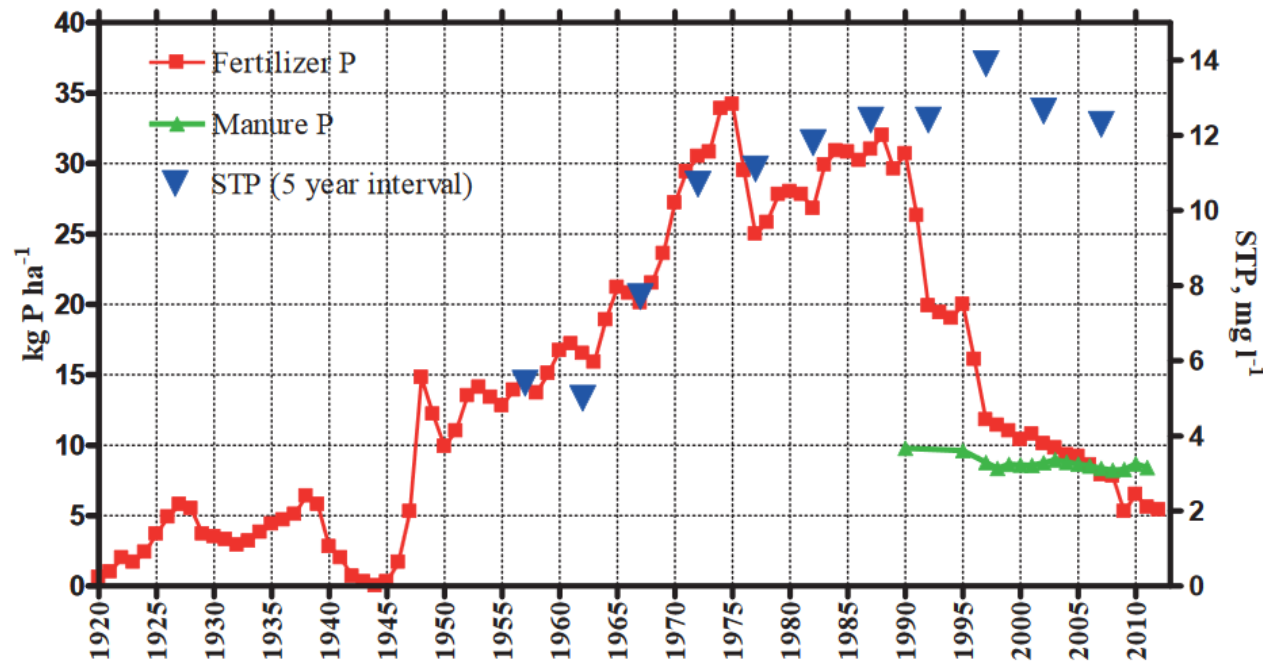
¹Räike, Taskinen, Knuuttila. 2019. Nutrient export from Finnish rivers into the Baltic Sea has not decreased despite water protection measures. Ambio.

Maatalouden kuormitus

- Osuus ihmisen aiheuttamasta kuormituksesta
 - Perämeri 52 % – Saaristomeren 78 %
- Maatalouden vesiensuojelutoimet vähentäneet, muuttuva ilmasto lisännyt kuormitusta
- Maatalouden kuorma Saaristomereen ei pienentynyt
 - Saaristomeren valuma-alue HELCOMin kuormituksen hot spot
- Tarvitaan tehokkaita menetelmiä, jotka soveltuvat laajalle peltoalalle
 - Kosteikot, suojavyöhykkeet yms. paikallisia menetelmiä

Lannoitus ja maan fosforitila

Viljavuusfosfori (STP)

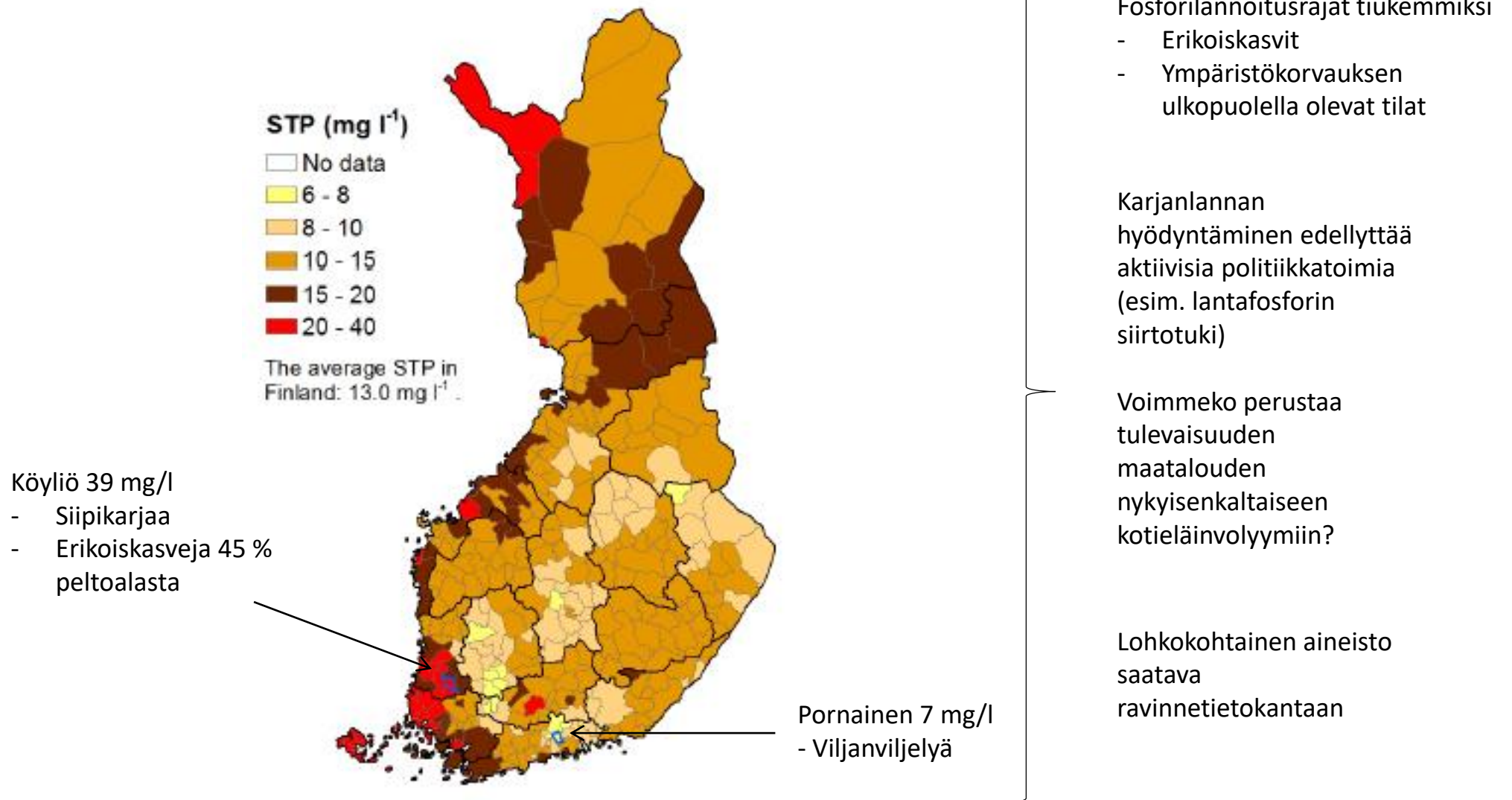
Fosforitase = Fosforia peltoon – Fosforia pellosta

- 1980-luvulla >30 kg/ha
- Nykyisin muutama kilo

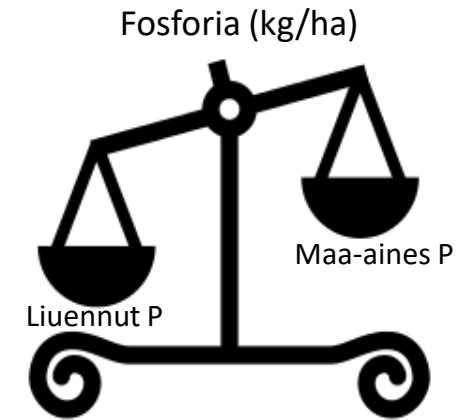
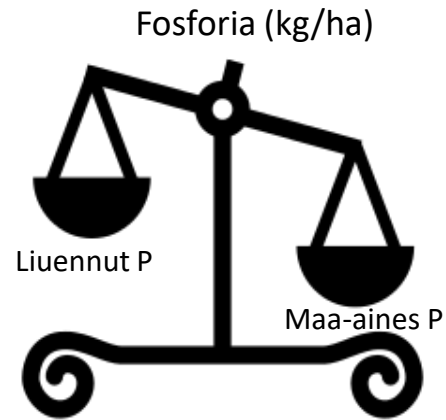
Mitä korkeampi fosforitila, sitä suurempi fosforikuormitus

Peltojen fosforitila

Viljavuusfosfori (STP)

Peltojen kasvukunto

Välivaiheen nopeat ratkaisut

Kipsi, rakennekalkki,
maanparannuskuidut

Yhteensä

Kuormitus: 3109 t/v
Kipsillä: -433 t/v

Kipsikäsittelyn vaikutus fosforikuormaan g/ha

Value

Perämeri

Kuormitus: 1327 t/y
Kipsillä: -86 t/y

Merenkurkku

Kuormitus: 174 t/v
Kipsillä: -29 t/v

Selkämeri

Kuormitus: 565 t/v
Kipsillä: -102 t/v

Saaristomeri

Kuormitus: 442 t/v
Kipsillä: -122 t/v

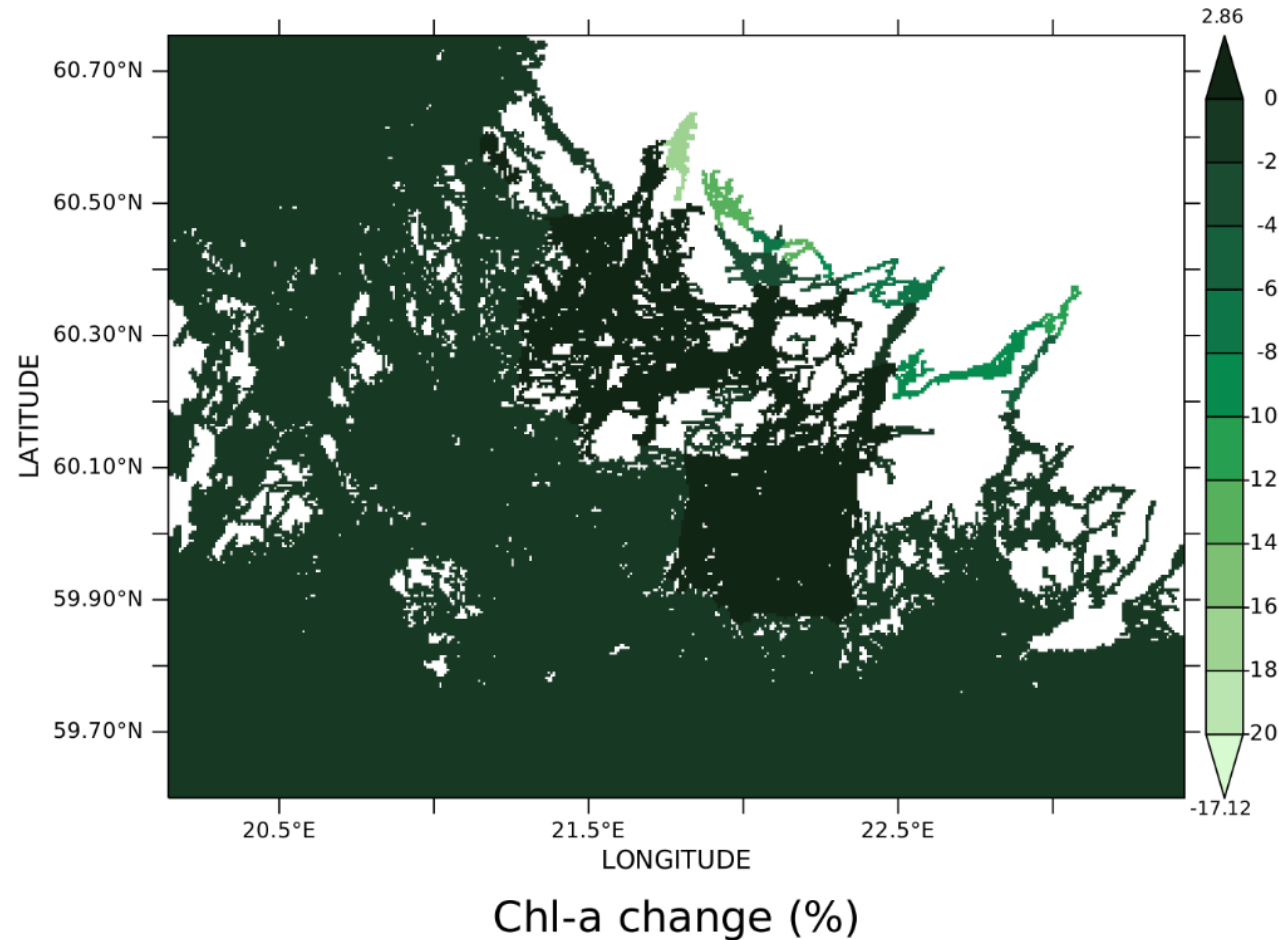
Suomenlahti

Kuormitus: 602 t/v
Kipsillä: -105 t/v

Käytön laajuus ja
jatkuvuus
mahdollistettava

- Menetelmät saatava ympäristötukeen

Levämäärää kuvaavan a -klorofyllipitosuuden muutos
Saaristomerellä (%), jos kaikki kipsikäsittelyyn soveltuvat
pellot käsitellään

Seurantaa ja tutkimusta

- Toimien vaikuttavuutta seurattava eri mittakaavoissa
- KIPSI-, RAKENNEKALKKI- ja KUITU-hankkeet
- Samassa Vedessä –yhteishanke (Suomen Kulttuurirahasto)
 - Ravinnetietokannan oikeudelliset, yhteiskunnalliset ja tekniset edellytykset
 - Maataloudesta peräisin olevan rehevöittävän fosforin vähentäminen
 - Luonnonmukainen kuivatus kuormituksen vähentäjänä

